

Confraria del Sant Sepulcre i Crist Ressuscitat

“CHRISTUS YACENS MISERERE NOBIS” APUNTS ESTILÍSTICS DE LES DUES IMATGES DEL JACENT A ONDARA

Dues han estat les imatges que han protagonitzat la processó general del Sant Soterrament de la vila d'Ondara – com a mínim – des de primeries del passat segle XX fins a l'actualitat. Per una banda la imatge coneguda popularment com “El Crist del Llitet” i, per l'altra, la imatge de “El Xiquet”, com tradicionalment l'anomenen els germans de la Confraria del Sant Sepulcre i Crist Ressuscitat des del mateix moment que En Francisco Falcó el desembalara a la sagristia de la parròquia allà per la quaresma de 1969.

Si fem una ullada estilística i formal de les dues imatges ens adonarem que responen a dos canons de crist jacents apareguts en el Barroc (segles XVII- XVIII) però de dues escoles totalment diferenciades com eren l'escola andalusa i l'escola castellana. Totes dues es caracteritzen pel realisme figuratiu propi d'aquest moviment artístic, però amb una sèrie de components estilístics i formals que les fan peculiars i clarament distingibles.

En primer lloc, si analitzem la imatge del “Crist del Llitet” que – tot i ser de propietat privada fins la seua donació a la parròquia – era l'emprat per a presidir la processó general del Sant Soterrament (com a mínim entre 1919 i 1968) observarem que, a més de ser –segons experts consultats– una de les imatges de major valor artístic i patrimonial de totes les que participen en els encontres de Sepulcres de la Diòcesis de València, es tracta d'un dels millors exemples del cànon propi dels cristos jacents de l'escola andalusa.

Este cànon andalús va vindre marcat per l'escultor Juan Martínez Montañés (1568-1649) amb la talla de la imatge del Stm^o Cristo Yacente per a la confraria del Santo Entierro de Sevilla. Esta imatge va ser repetida per la resta de tallers gremials de Sevilla i de Granada convertint-se en un model que ha arribat fins els nostres dies.

Com podem comprovar amb la comparativa de les imatges, la similitud estilística i formal entre el Crist del Llitet i el jacent de Martínez Montañés son evidents. Cap dret, front amunt i cabellera recollida. El pit lleugerament elevat, disposició corporal simètrica, genolls flexionats i peus paral·lels. I per últim, el “pany de pureza” lligat a banda i banda dels malucs.

En contraposició a l'escola andalusa, a Valladolid, i al voltant del taller de l'escultor gallec Gregorio Fernández (1576-1636) i el seu deixeble més destacat, Francisco Fermín (1596- ¿?) es va desenvolupar l'escola d'escultura castellana. El cànon de Crist jacent de Gregorio Fernández fa un gir cap al naturalisme i la detallada descripció de l'anatomia humana, fet que podem comprovar en les comparatives dels jacents

de Gregorio Fernández i Francisco Fermín amb el sepulcre d'Ondara.

Cal dir, abans d'iniciar la comparativa formal, que la imatge d'Ondara és, possiblement, un esbós escultòric realitzat per l'artista a fi de fer proves de composició així com definir formes, textures i dimensions abans de fer l'obra definitiva. Comparar-lo amb els modes de l'escola castellana permet fer-nos una idea de com seria "El Xiquet" si En Francisco Falcó haguera pogut adquirir l'obra definitiva una vegada estofada i policromada.

Els Jacents de l'escola castellana es caracteritzen per: cap i front inclinats cap el muscle dret, boca oberta (com un signe de l'àle del Pare que el tornarà a la vida) i cabellera escampada sobre el coixí que forma part integral de l'escultura. Descripció detallada de la caixa toràctica, asimetria corporal amb cama dreta estirada i cama esquerra flexionada i suportada sobre l'altra provocant una posició secant dels peus.

Per últim, una altra de les característiques fonamentals dels jacents de Gregorio Fernández i dels seus deixebles és la disposició del "pany de puresa" que es presenta desfet escampat per la part central i esquerra de la imatge deixant totalment al descobert el maluc dret.

I fins ací este xicotet estudi comparatiu de les dues imatges del Santíssim Crist Jacent que han processonat pels carrers del nostre poble cada Divendres Sant i que forma part d'un estudi més profund i extens sobre la recerca –de moment infructuosa– de l'autoria de la imatge titular de la Confraria del Sepulcre.

